

ת ו כ ן ה ע נ י י ם

- 3 _____ תנאים למתן גט
- 7 _____ עילות גירושין
- 11 _____ נישואין אזרחיים
- 11 _____ בטלות קידושין

ד ב ר ה מ ע ר כ ת

שתי הערות הנוגעות לפסקי דין המתפרסמים בגיליון זה:
 א. דומה שדעת הרוב בביה"ד האזורי בפס"ד מס' 2 מלמדת עד להיכן התרחבה התפיסה לפיה יכול בעל להתנות את מתן הגט, תפיסה ההולכת ומתרחבת בבתי הדין ואשר עמדנו עליה במדור זה בעבר. כפי שניתן לראות בפסה"ד, מדובר היה במקרה שבו החשש לקיומם של קידושין היה קטן מאד, אם בכלל. אכן, לדעת המיעוט ולדעתו של בית הדין הגדול לא נדרש גט במקרה זה, אולם דעת הרוב בביה"ד האזורי קבעה שנדרש גט ובכך אפשרה לבעל להתנות את נתינתו בתיקון הסכם הגירושין עליו חתם. אולם, אם במקרה זה נדרש גט, הרי שניתן לדעת חלק מהראשונים לכופף את הבעל לתת אותו, וכך נפסק בבית הדין פעמים רבות, ראו למשל את שני פסקי הדין הראשונים בגיליון 26. לא מיותר לציין שהראשון מבין פסקי דין אלה ניתן על ידי הרכב בראשותו של הרב פרובר, שעל מאמרו מסתמכים הדיינים כאן (ואף שם הבעל לא רצה להתגרש בשל תביעתו בנוגע לתנאי הגירושין). רצוי גם לעיין במאמרו של הרב פרובר אליו מפנים הדיינים (כמו גם לפסק דינו בפד"ר כ"א 176), ולשאל האם אכן ניתן להסיק מהמקרה שם העוסק במקרה של תביעת גט (ודאי ולא מספק) בשל פירוד ממושך למקרה דנן. בכל מקרה, גם ממאמר זה ניתן להסיק כי הקביעה החד משמעית בפסה"ד דנן: "בנסיבות כאלה לכל הדעות אי אפשר לכופף על הבעל לתת את הגט", היא קביעה בעייתית בלשון המעטה. צאו וראו כיצד זה הפכה דעה יחידאית של המהרש"ם לדעת 'כל הדעות' תוך שנים ספורות.

ב. לגבי פס"ד מס' 12: בימים בהם הרבנות הראשית טוענת בדבר הצורך לשמר את סמכותן הבלעדית של הרבנויות המקומיות בתחום הנישואין, מעניין להיווכח כיצד בתחום הרגיש והמורכב בהרבה - גירושין, מאפשר בית הדין הגדול (בראשותו של הרב הראשי, הרב מצגר) לבני זוג לנהל את תביעותיהם (אף בנוגע לגירושין עצמם!) בבית דין פרטי ואף מכיר בסמכות האכיפה שלו. כך נאמר בפסה"ד של ביה"ד הגדול שתקצירו מובא להלן: "ביה"ד [הגדול] נתן לבעל אפשרות לאכוף את פסה"ד של הרב וואזנר ע"י כלי אכיפה העומדים לרשות ביה"ד של הרב וואזנר". מיותר להרחיב על הבעייתיות שבמהלך זה, אך יש לציין שהוא אף עשוי לפגוע בבית הדין הרשמי עצמו. כך למשל בתיק 815380/1 מן הקיץ האחרון (www.rbc.gov.il/judgements/docs/602.doc) נידון מקרה בו נטען (טענה שאמנם נדחתה, אך רק בשל עובדות המקרה המסוים הזה) כי מכיוון שבי"ד פרטי כבר פעם בעניינו של הסכם גירושין (לאחר שהתקיים דיון בעניינו גם בביה"ד הרשמי), הרי שביה"ד הגדול מנוע מלדון בערעור משום ש'בי דינא בתר בי דינא לא דייקי'.

קריאה מועילה,
 פרופ' עמיחי רדזינר
 עורך ראשי

הדין והדיין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

The Law and Its Decisor

Rabbinical Court Decisions in Family Matters

גיליון מס' 29 שבט אדר תשע"ב, פברואר 2012

מ ע ר כ ת ה ד י ן ו ה ד י ן

- יו"ר המערכת: פרופ' רות הלפרין-קדרי, עו"ד סוזן וייס
- עורך ראשי: פרופ' עמיחי רדזינר
- עורכת: עו"ד בת-שבע שרמן-שני
- חברי המערכת: עו"ד עדי שניט, עו"ד עדי רז,
- עו"ד אסנת קרפלוס-גלעם
- מנהלת ומפיקה: עו"ד עטרה קניגסברג
- סגנית עורך: אילאיל קומיי-דרור
- רכזת כנסים ותפוצה: מיכל סלמן
- עיצוב וביצוע גרפי: הסטודיו של מיכל

כתובת המערכת:

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
 הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900
 טל. 03-5318895, פקס. 03-7360499
 E-mail: DVD@rackmancenter.com
www.rackmancenter.com

סימני הבאת פסקי הדין:

פסק דין מלא:

תקציר:

פסק הדין בחלקו:

ראשי תיבות:

- לכו"ע - לכולי עלמא
- לפי"ז - לפי זה
- עו"ס - עובד/ת
- סוציאלי/ת
- פו"ר - פריה ורביה
- פרש"י - פירוש רש"י
- צ"ב - צאן ברזל
- שאל"כ - שאם לא כן
- שכ"ו - שאר כסות ועונה
- שלו"ב - שלום בית
- חוק"ק - חופה וקידושין
- בזה"ז - בזמן הזה
- בע"כ - בעל כורחו/ה
- ג"פ - גט פיטורין
- דמו"י - דת משה וישראל
- דר"ת - דרבינו תם
- זמ"ז - זה מזו
- חדר"ג - חרם דרבינו גרשום
- טו"ר - טוען/ת רבני/ת
- טו"מ - טענות ומענות
- כ"ש - כל שכך

אין במובא כאן משום תחליף ליעוץ משפטי

©

כל הזכויות שמורות

תנאים למתן הגט

1. צווי הגבלה וצווי הבאה לסרבן גט המתנה הסכמתו למתן הגט בתנאים.

בית הדין הרבני האזורי באר שבע:

הרב **גדעון שריון** - אב"ד

הרב **צבי בירנבאום** - דיין

הרב **ציון לוז-אילוז** - דיין

העובדות:

האשה תבעה גירושין בשנת 2001. הצדדים חיים בפירוד שנים רבות. ענייניהם של הצדדים - רכוש, ממון, משמורת ומזונות - נדונו ונפסקו בבית המשפט לענייני משפחה. הבעל מתנה הסכמתו ליתן גט בותורים מצד האשה על חוב מזונות בהוצל"פ ובמכירת הדירה. בית-הדין חייב את הבעל בגט אך הבעל עומד בסירובו ליתן לאשה את גיטה ועומד על תנאיו, כמפורט לעיל.

נפסק:

בפנינו זוג שתיק הגירושין נפתח ע"י האשה בתאריך 19.7.2001 והינם בפירוד שנים רבות. האשה נחושה לאורך שנים לגירושין וגם הבעל מסכים לגט ובפרט שלטענתו האשה זינתה ועדיין מזנה תחתיו וחזר על טענה זו מספר פעמים כולל בדיון היום (9.2.11). הבעל צבר חוב גדול במזונות הילדים ומבקש להתגרש בתנאי שיימחק החוב בהוצל"פ וכן תימכר הדירה והוא יקבל 50% לחלקו.

ביה"ד לאורך שנים הציע הצעות רבות כאשר ההצעה האחרונה היתה שהדירה תישאר בבעלות הצדדים עד הגיע הבן הקטן לגיל 18 שנה ומזונות הילדים יעמדו ע"ס 1,200 ש"ח וגם לזה לא הסכים.

יש לציין שכל נושא הרכוש, ממון, משמורת ומזונות הילדים נידונו ונפסקו בביהמ"ש לפני שנים ואין לביה"ד הסמכות ליתן פסיקות בעניינים אלו עפ"י החוק. בהמשך לאמור הוציא ביה"ד חיוב בגט לבעל בתאריך 27.5.10. הנ"ל

הוזמן לדיון לס"ג לתאריך 11.7.10 ולא הופיע לדיון. כן לדיון בתאריך 14.11.10 הופיע הבעל באיחור וחזר על אמירותיו שלא יתן גט אלא בתנאים שלו כאשר כל הנושאים כבר נידונו ונפסקו בביהמ"ש זה שנים. ביה"ד בדיון זה (14.11.10) בהמשך לחיוב בגט הוציא צווי הגבלה עפ"י חוק בתי הדין התשנ"ה - 1995 סעיף 2. בהמשך לנ"ל ביה"ד הזמין הצדדים לס"ג היום (9.2.11) והבעל עומד בסירובו ליתן גט אלא עפ"י התנאים שלו. אשר ע"כ ביה"ד פוסק בהמשך לפסיקות קודמות שיש לכפות על הבעל ליתן גט ובמסגרת כפיה זו יש לעצרו ל-30 יום ולהזמין לסידור גט לתאריך 23.2.2011 שעה 9:00.

תיק מספר 153611/1
ניתן ביום ה' באדר א' התשע"א (9.2.2011)
הופיעו:
עו"ד שלומי סבן (לאשה),
האיש לא מיוצג

פסק הדין דן גם בנושא צווי הגבלה.

2. התרת נישואין ללא גט כאשר יש פסק ביהדותה של האשה; התנאות גט כאשר הבעל כפוי לגרש.

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב **אברהם שיינפלד** - אב"ד

הרב **אליהו אברג'יל** - דיין

הרב **מרדכי טולידאנו** - דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב **שלמה משה עמאר** - אב"ד

הרב **ציון אלגרבלי** - דיין

הרב **ציון בוארון** - דיין

העובדות:

בני הזוג עלו מאתיופיה ונרשמו בארץ כנשואים, הם פרודים מזה 6 שנים. יש ספק ביהדותה של האשה. הדיון בבית הדין הנו בהמשך לתביעה להתרת נישואין שהגישה האשה לבית המשפט לענייני משפחה. בית המשפט פנה לבית הדין הרבני הגדול על מנת לקבל חוות-דעתו, וזה קבע כי ספק אם נערכו נישואין שיש להם משמעות הלכתית בין הצדדים, ועל כן, עשוי בית הדין הרבני להתיר את הנישואין ללא גט. לאור האמור, עבר התיק לבית הדין הרבני האזורי, שם טען הבעל שישסיים להתגרש רק בתנאי שיתוקן הסכם הגירושין עליו חתמו בני הזוג.

נפסק:

בבית הדין האזורי:

נימוקי הרוב:

לאחר העיון בכל החומר שביק ובסיכומי ב"כ הצדדים אנו בדעה שאין להתיר את נישואי הצדדים ללא סידור גט, ונפרט את דברינו. ב"כ האשה חוזרת בסיכומיה על טיעוני האשה שלא נערכה חופה בין הצדדים וכי התובעת לא הוכרה כיהודיה במשרד הפנים ולכן אין צורך בגט. היא מוסיפה כי רק בגלל החלטת ביה"ד הגדול שאין צורך בגט הסכימה האשה להעביר את התיק לביה"ד הרבני להתרת הנישואין...

אולם ב"כ אינה מציינת שהדיון בביה"ד הגדול היה ללא נוכחות הבעל, ולאחר שנשמעה גרסת הבעל בביה"ד האזורי, הודתה גם האשה כי היה טקס של נישואין במעמד זקני העדה, וכי הם משתייכים לבינתא ישראל. גם העד שהופיע בביה"ד אישר דברים אלה.

לפיכך גם אם משרד הפנים עדיין לא החליט על מעמדה של האשה, וגם אם תאלץ לעבור גיור כמקובל במקרים כאלה, עדיין יש ספק סביר שהצדדים אכן נשואים זה לזה מבחינת ההלכה, ולא ניתן להתיר את הקשר הזה ללא גט דתי, ובודאי שלא ניתן יהיה להתיר לאשה להינשא לאדם אחר בטרם קיבלה גט מן הבעל...

אמנם צודקת ב"כ האשה שבספק קידושין ניתן לדעת רוב הפוסקים לכוף על הגט, אך זה מדובר במקרה שהבעל מעגן את האשה ומסרב להתגרש, ואילו בנידון דידן הבעל מוכן להתגרש, ודרישתו היא לתקן את הסכם הגירושין, באופן שיוכל לקבל חלק מן הדירה השייכת גם לו. בנסיבות כאלה לכל הדעות אי אפשר לכוף על הבעל לתת את הגט...

וראה פסק דין של ביה"ד בראשות הגר"ד פרובר שליט"א שנדפס בקובץ דברי משפט בהוצאת מוסדות שירת דבורה, תל אביב, חלק ב, עמ' קנג-ז, ודברי הפוסקים שהובאו שם. וקובץ שורת הדין, י', עמ' קצב-קצו, הגר"ה איזירר שליט"א, 'הצבת תנאים מקדמיים לסידור גט'. ובאשר להתחייבותו של הבעל בהסכם הגירושין להתגרש אם יתבע לכך, דבר ידוע הוא שאין הסכמה לגירושין בהסכם מחייב את הגט, שאם היה הדבר כך היה זה 'גט מעושה' שלא כדיון. ובנוסף לכך, אין בתי המשפט מאשרים כלל את הסעיפים הנוגעים לסידור הגט, שהם בסמכות ביה"ד הרבני בלבד.

נימוקי המיעוט (הרב טולידאנו):

מעיון בתיק קימת החלטת ביה"ד הגדול שביה"ד עשוי להתיר את הנישואין ללא גט. נוסח מקובל המתייחס לחוק הקובע שנישואין מעורבים יהודי ונכרי יפנה נשיא בית המשפט לנשיא ביה"ד אם יש איזה התנגדות ובהתאם לכך בית המשפט מתיר הנישואין. ואכן ביה"ד הגדול הביע חוות דעתו שביה"ד עשוי להתיר ללא גט החלטה שמשמעותה שאין לו התנגדות שיתרו נישואיהם בבית המשפט...

וגם אם היה איזה נדנדוד של ספק יהדות הרי שלא התכוונו להינשא כדיני יהדות גם אם לא בנתינת טבעת אלא בטקס שמחה בלבד. הרי שאין כאן לא כסף קידושין ולא שטר ולא התכוונו לקנות בביאה ולא עוד אלא היתה מוחזקת כנכרית ואין לחשוב לקידושין. לאור האמור גם עדים כשרים לא היו כמקובל, גם המשפחה השתתפה בשמחה ונמצא קרובים ופסולים ועדותן פסולה. ועכ"פ כאן הנדון לחייב ולכפות גט ללא הסכם ופשוט שאין להחמיר וניתן לכפות גט.

בבית הדין הגדול:

לאחר הדין, בית הדין נוכח לדעת שהמשיב מתחמק ממתן גט, ונראה שרצונו להשתמש בעכוב כקלף, מיקוח להשגת תנאים ממוניים שמעבר להסכם הגירושין עליו חתם. ויש לדחות את טענתו שאין לו מייצג, מאחר שהזמן לדין כדין בפרט שהאשה עגונה מעל שש שנים.

בהתאם לאמור, בית הדין קובע:

א. נישואי הצדדים בטלים, מאחר ואין שום חשש קידושין בין הצדדים. בין היתר בשים לב שהורי המבקשת נהגו מנהגים נוצריים ויש להניח שלא ערכו קידושין כדמו", וזאת בנוסף לכלל הספקות בנישואי הצדדים אם תופסים לפי ההלכה...

ב. רושם הנישואין יברר בבירורים המקובלים ברישום נשואי כל צד מהצדדים.

ג. פסק דין זה משמש במקום תעודת גירושין עבור הצדדים.

באזורי – תיק מספר 753296/1 (ירושלים) ניתן ביום ט' באדר א' התשע"א (13.2.11); בגדול – תיק מס' 808219/3 ניתן ביום ט' באלול התשע"א (8.9.11) הופיעו: עו"ד רחל שחור – אנגלמן (לאשה), עו"ד ליאור פרי (לאיש)

פסק דין זה מתאים גם למדור בטלות קידושין

3. חיוב בגט ודין במעמד הכתובה של אשה שעזבה מיוזמתה את הבית ומעלה תנאים שונים.

בית הדין הרבני האזורי פתח תקווה:

הרב דוד אוהיון – אב"ד

הרב יהודה גליק – דיין

הרב אליהו דוד רוזנטל – דיין

העובדות:

הצדדים נפרדו ב-2007. האשה עזבה את הבית בטענה שהרב התיר לה זאת. הבעל טען שהציע לאשה שלום בית והיא לא מעוניינת. שני הצדדים טענו שהחיים המשותפים היו קשים להם. ביה"ד קבע שעל הצדדים להתגרש וקבע מועד לסידור גט. האשה הודיעה שמוכנה להתגרש, אך דורשת להבטיח את זכויותיה הממוניות – תשלום מזונות עבר והבטחת זכויות נוספות. ביה"ד חייב את האשה בקבלת גטה. הצדדים התגרשו בתאריך ה' שבט תש"ע.

בתאריך ג' בניסן תשס"ח ניתן פס"ד למזונות שני הילדים ובתאריך ג' ניסן תש"ע – ניתן פס"ד קבוע למזונות ומדור הילדים. לאחר הגירושין הגישה האשה תביעה למזונות ומדור מיום הפירוד וכן לקבלת כתובתה.

בית הדין נתן בתיק זה שלושה פסקי דין: הראשון עוסק בחיוב האשה בגט, השני בתביעת האשה למזונות ומדור עבר והשלישי בעניין תביעת האשה לכתובתה.

נפסק:

החלטה ראשונה:

האשה עזבה את הבית, לדבריה בהיתר של הרב. הבעל טען שהציע שלו"ב והאשה מסרבת.

האשה הציבה תנאים כלכליים לסידור הגט. שני הצדדים הודו שהחיים המשותפים קשים להם ועתה הם רוצים בגירושין. ביה"ד חייב את האשה לקבל גטה.

החלטה שנייה:

לעניין מזונות העבר קבע ביה"ד, כי עבר זמן רב עד למועד הגשת התביעה ועל כן, יש לדחות את תביעת האשה.

לעניין דמי המדור קבע ביה"ד, כי האשה לא הוכיחה את טענותיה ביחס להשכרת הדירה על ידי הבעל בפחות משווה, וכן טענתה כי הדירה לא הושכרה מספר חודשים. ביה"ד דחה גם תביעה זו.

דעת המיעוט סברה, כי לא נכון לדון בנפרד על המזונות, אלא יש לדון על כל הנושאים יחד.

החלטה שלישית:

ביה"ד קבע שעזיבת הבית על ידי האשה היתה שלא כדין, ובשל טענות שהעלתה היא נחשבת כתובעת הגירושין (על אף שהבעל הגיש בפועל את תביעת הגירושין), ועל כן לא מגיעה לה כתובתה ותוספת כתובתה.

דעה שניה קבעה, כי יש לפסוק לאשה עיקר כתובתה לאשכנזים, בשווי 960 גרם כסף.

דעה שלישית קבעה, כי הבעל התנהג כלפי האשה בהתנהגות בוטה ומזלזלת, שגרמה לאשה תחושות של השפלה ונחיתות. על כן ומאחר ולא הפסיק מהתנהגותו זו – הרי שהוא עצמו גרם לגירושין ואין לפטרו מהתחייבויותיו כלפי האשה. כל לאור הדעות השונות, פסק ביה"ד, כי על הבעל לשלם לאשה סכום בשווי 960 גרם כסף.

תיקים מס 1-21-038839403/1, 208527/1
1-13/208527.

פסקי הדין ניתנו בתאריכים: י"ז טבת תש"ע (03.01.10); י"ט בטבת תשע"א (26.12.10); כ"ה באייר תשע"א (29.05.11).
הופיעו: טו"ד קלמן זילבר (לאשה)
עו"ד אהרון בניסטי (לאיש)

פסק הדין מתאים גם למדור תנאים למתן הגט.

פסק דין זה דן גם בנושאים: מזונות, כתובה ורכוש.

4. סידור גט לפני בירור תביעה רכושית.

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב חיים ש. רוזנטל – ראב"ד

הרב סעדיה שרעבי – דיין

הרב בנימין לוי – דיין

העובדות:

הצדדים חיים בנפרד מספר שנים. האשה הגישה תביעת גירושין תוך שהיא טוענת כנגד הבעל טענות קשות, בפרט בנושא אלימות. הבעל העמיד תנאים שונים, ברובם ממוניים, למתן הגט. גם לאחר בירור הטענות הממוניות ומתן פסק דין בעניין וגם לאחר חיובו של הבעל ליתן גט, הבעל מסרב לתת גט.

נפסק:

החלטה ראשונה:

א. התקיימו מספר דיונים. התובעת מבקשת להתגרש מבעלה, ונמוקיה עמה. הבעל, הנראה כנראה מהדיונים, מסכים להתגרש, אבל טוען לזכות ממונית מאשתו שמגיע לו, ואשתו התובעת טוענת שכספים באו אליה מירושת אביה. בהצעת בי"ד הסכימה התובעת שיהא גט לאלתר, ונושא ממון שבעלה תובע ידון אחר הגט, והבעל אינו מסכים אלא אחר שתשלם לו כספים וכנ"ל. המתברר בפנינו, הצדדים בנפרד מספר שנים, ולתובעת טענות קשות כנגד בעלה, ובפרט בנושא אלימות ויש רגלים לדבר לטענה זו.

ב. הטענה הממונית של הבעל כל זמן שלא הוכיח היא בגדר "שמא" ואין סבה לבעל לדחות גם הצעת בי"ד לתת גט לאשתו, ושאר טענה ממונית יתברר לאחר הגט בפני בי"ד, ואי אפשר ללכת בדרך לא דרך לא גירושין ולא שלום. על כן על הצדדים להתגרש, וקובעים תאריך לס.ג. ליום רביעי, י"ז חשון תש"ע, שעה 9:00.

החלטה שניה:

לאחר העיון והדיון ולאור החומר שבתיק. ולאור העובדה שהבעל חוזר ואומר שהוא רוצה בדיקת אבהות על הילדים, ומתברר שאומר זאת גם בפני הילדים, ביה"ד קובע שהבעל חייב לתת גט לאשתו. וקובעים תאריך לסידור גט ליום שני, ו' כסלו תש"ע, שעה 9:00. באם הבעל יסרב לתת את הגט, ביה"ד ידון בבקשת האשה להטלת סנקציות.

החלטה שלישית:

הצדדים מסכימים שביה"ד ידון בתביעה רכושית של הבעל אחרי שמיעת טענות והוכחות. ב"כ הבעל יגיש תביעה מסודרת לאשה והאשה תגיש לביה"ד ולבעל מסמכים הנוגעים בדבר. ביה"ד יתן פס"ד וישמר במגירה, הבעל יתן הגט. ואחר ימסר פסה"ד לצדדים. הבעל מתחייב באם יחזור בו ויסרב לגרש, רק אחרי שידע את פסה"ד, כי אז ישלם לאשה סך 50,000 ש"ח מחלקו בדירה. וקבלו בקאג"ס בפני שניים.

החלטה רביעית:

לאחר שמיעת הצדדים וב"כ, ולאחר דיונים ממושכים וקשים ופסקי דין שנקבעו ונשלחו לצדדים ומו"מ ארוך

ומייגע לבי"ד עם הצדדים, הגיעו הצדדים להסכמות ברוב הנושאים, ובחלק המועט: המפריד ביניהם אינו "גדול" ובי"ד אינו רשאי להשאיר פתוח "לעוד שנים" וללא תכלית וסוף לקטטות ועיגונא ללא דין. ובהמשך לפס"ד בנדון תביעת האשה לגירושין, שבית-דין חייב את הבעל לגרש את אשתו בג"פ, על כן בי"ד מחליט:

- א. דירת הצדדים תמכר לעת הגיע בת הקטנה לגיל שמנה עשרה ותחולק בין הצדדים שוה בשוה, לאחר קזוז החובות של הדירה.
- ב. סך הכספים הקיים ביום זה ובשעה זו יחולק בין הצדדים כדלהלן: הבעל יקבל שלישי והשאר תקבל האשה.
- ג. מזונות שני הילדים שנפסקו בערכאה אחרת אינו בסמכות בית-הדין.
- ד. ביום הגט תמחול האשה על הכתובה.
- ה. קובעים תאריך לגט ביום ב', כ"ז אלול תש"ע (6.9.2010), השעה 9:00, ועל כל הצדדים להמציא לבי"ד: כתובה, תעודת נישואין, תעודת זהות, 2 תמונות מכל אחד, וכל אחד יביא לבי"ד אבא או אח גדול.

החלטה חמישית:

ביה"ד פסק בי"ז חשון תש"ע שהבעל חייב לתת ג"פ לאשתו, וחזר על פסה"ד בי" כסלו תש"ע. הבעל סירב ומסרב לתת ג"פ לאשתו, לפיכך ביה"ד מורה להפעיל את הסנקציות הקבועות בחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין), תשנ"ה-1995 סעיפים (6-1) על מי שמסרב להחלטת ביה"ד.

תיק מספר 058033879-28-1

ניתן ביום ז' תמוז תשס"ט (29.6.2009), החלטה שניה ביום י"ז חשון תש"ע (4.11.09), החלטה שלישית ביום י' כסלו תש"ע (23.11.09), החלטה רביעית ביום ד' בתמוז התש"ע (16.6.10), החלטה חמישית ביום י"ז באדר א' התשע"א (21.2.11).
הופיעו:
מוריה דיין, טו"ר ("יד לאשה") (לאשה),
האיש לא מיוצג.

פסק דין זה מתאים גם למדור עילות גירושין.

פסק הדין דן גם בנושאים: רכוש וצווי הגבלה.

5. הארכת תקופת מאסר והחמרת תנאי המאסר בשל העלאת תנאים למתן הגט.

בית הדין הרבני הגדול:

הרב חיים שלמה רוזנטל - ראב"ד

הרב סעדיה שרעבי - דיין

הרב בנימין לוי - דיין

העובדות:

הבעל נשלח למאסר של שנה לנוכח סירובו ליתן גט לאשתו. בדיון שזים בית הדין התנה הבעל מתן גט בקיום עשרה הסדרי ראייה במהלך שבתות עם שתי הבנות של הצדדים מחוץ לכלא. זאת, תוך שהבעל מוסיף ומודיע, שאם התנאי שלו לא יבוצע מיידית ידרוש חמש עשרה שבתות של הסדרי ראייה כנ"ל.

נפסק:

בתאריך כ"ז תשרי תשס"ח (9.10.07), הטלנו על הבעל מאסר של שנה אחת, בהתאם לאמור בחוק בתי דין רבניים קיום פסקי דין של גירושין סעיף 3. קבענו דיון יזום, בכדי לבחון את נכונותו של הבעל לתת גט. בדיון הודיע הבעל, שלא יתן גט, אלא אם כן יקבל את שתי הבנות לעשר שבתות של ביקורים כאשר הוא מחוץ לבית הסוהר ורק אז, באם הביקורים יעלו יפה, יתן גט. הוא הוסיף והודיע, שאם הדבר לא יבוצע מיידית, אזי ידרוש חמש עשרה שבתות של ביקורים כנ"ל.

עשינו מאמץ לדבר על לבו ולהסביר לו שלא נוכל לשחררו ללא סידור גט, לאור ההסטוריה הקשה של העלמות והתחמקות ממתן הגט בעבר. הבעל עומד בסירובו, והודיע שישבע שוב שלא לתת את הגט. מדובר בסרבן גט אידיאולוגי, שמנופף באיסור שבועה, ודורש כתנאי קודם למעשה, שחרור מבית הסוהר וקיום מפגשים, כאשר אשתו העגונה נמצאת בפנים במאסר כבבלי הנישואין.

לא נוכל להסכים לכך בשום אופן. אין מנוס מהחרפת ההגבלות שהטלנו עליו. אנו מורים בזה על הארכת תקופת המאסר בארבע שנים נוספות. בידו להשתחרר בכל יום ובכל עת, כאשר יתן גט לאשתו, ללא כל תנאי. בנוסף, אנו מחליטים להכביד את תנאי מאסרו.

אנו מורים כדלקמן:

- א. האסיר לא יקבל חופשה.
- ב. האסיר לא יוכל לקבל ולשלוח מכתבים, למעט כתיב בית דין.
- ג. האסיר לא יהיה רשאי לקבל מבקרים, פרט לעורך דינו או לאיש דת.
- ד. האסיר לא יהיה רשאי להחזיק חפצים אישיים בבית הסוהר, למעט חפצים הדרושים לשמירה על בריאותו או מסמכים הקשורים למשפטו.
- ה. האסיר לא יהיה זכאי לעבוד בעבודה שמשולם עליה שכר.
- ו. האסיר לא יהיה רשאי לקנות מצרכים בבית הסוהר, למעט מצרכים הדרושים לבריאותו לפי הוראת רופא.

באם הבעל לא יתן גט למרות הגבלות נוספות אלו, אזי אנו מורים בזה על בידוד הבעל בבית כלא לשבעה ימים. אנו פונים לשלטונות בית הכלא, להעביר את האסיר למתקן כליאה שבו התנאים קשים יחסית. כמו כן, אנו פונים לשלטונות בית הכלא, שלא לאפשר לאסיר לעבור לאגף הדתי, מאחר ואינו יכול להחשב שומר מצוות, כאשר הוא מסרב לקיים את מצוות בית הדין. לאור חומרת העגינות של האשה, על המזכירות להזמין את המשיב לכל יום שלישי בשבוע, כדי שנוכל לבחון את הענין ולשמוע מה בפיו.

תיק מספר 3-73272
 ניתן ביום י"א באדר ב התשע"א (17.3.11)
 הופיעו:
 טו"ר מרים גולדפישר ("יד לאשה") (לאשה)
 עו"ד מאיר שכטר (לאיש)

פסק הדין דן גם בנושא צווי הגבלה.

6. דחיית הדרושה לתשלום פיצוי כספי גדול כתנאי לגט.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב:

הרב נחום שיינין - אב"ד
 הרב שמעון מלכה - דיין
 הרב שלמה תם - דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב מנחם חשאי - דיין, יו"ר
 הרב ציון בוארון - דיין
 הרב ציון אלגרבלי - דיין

העובדות:

הצדדים חיים בנפרד 4 שנים, כאשר הבעל בארץ והאשה בארה"ב. הם חיו יחד בארה"ב עד שהאשה עזבה את הבית, לטענת האשה הבעל היה אלים מילולית כלפיה, לא פרנס באופן מסודר, והיא חיה בחסדי אחרים, כיום הם מנהלים לים מאבקים משפטיים רבים בבימ"ש שם. הבעל לא פנה אליה ואף ניתק קשר למשך שנה כאשר שב לארץ. לטענת הבעל, האשה אהבה אותו ועזבה ללא כל סיבה מוצדקת, היא ניהלה נגדו מאבקים משפטיים קשים, שכרה עבריינים להכותו ולגרום לפיטוריו מעבודתו, ואין לתת לה פרס ולחייבו בגט, בעוד שפניו לשלום בית, ופנה לרבנים על מנת יעזרו לו לשלום בית.

נפסק:

בבית הדין האזורי:

..ללא כל ספק כפי העולה מהעובדות שבפנינו שהבעל איננו רוצה בשלום בית עם אשתו, הוא לא התעניין בה זמן רב מאוד הן בתקופה ששהה בארץ והן כשחזר לארה"ב במשך כשנה לא התקשר אליה כלל וכן אף לילדיו לא התיחס לצרכיהם כאשר פרק מעליו כל עול של דאגה לבית ולאור כל היחס של הבעל כלפיה וכמפורט בפרוטוקול הדיון, וכן לאור כל מה שאמר הבעל לרבנים בארה"ב עולה שהבעל מעונין רק לסחוט את אשתו ולעגנה כל עוד לא תשלם לו את הסכום שהוא דורש. אי לכך אסור לבעל לעגן את אשתו וחייב לגרשה מיידית ללא כל דחוי.

בבית הדין הגדול:

..לאחר העיון, נראה לנו שלא להתערב בפס"ד, בשים לב שהצדדים פרודים זמן רב, כפי שמשתקף בעליל שכיום כלה ונחרצה מצד האשה להתגרש, וניתן להוכיח זאת, גם מדברי המערער שהאשה לא בוחלת בשום אמצעים להשגת גט, ואף התגרשה אזרחית, ונחשבת כמורדת דמאסי עלי באמתלא מבוררת, מאחר ונראה שהמערער לא מילא חובתו כדבעי.

יצוין גם כי התנהלות האשה בהליכים משפטיים, ולדברי המערער גם במהלכים אלימים, מורים בעליל, על מאיסות האשה בבעל בנחישות. בנוסף לאמור, נימוקיו של ביה"ד האזורי נראים לנו, ונראה שפני הבעל כיום לגירושין, לאור התמקדותו בפיצוי הכספי בסכומים

גדולים כתנאי לגט, ובניהול מאבקים משפטיים נגד האשה תוך הזנחת משפחתו בקשר ובצורכי הילדים. ולכן דוחים הערעור, והבעל חייב לתת גט לאשתו מבלי להתנות מתן הגט בערובות כלשהן לתביעותיו הכספיות.

באזורי: תיק מספר 1-21-303264998
 ניתן ביום י"א אייר תשס"ז (29.4.07)
 בגדול: תיק מספר 1-21-058095118
 ניתן ביום י"ג אייר תשס"ח (18.5.08)
 הופיעו: טו"ר דינה רייטשיק ("יד לאשה") (לאשה)
 עו"ד יאיר שחם (לאיש)

פסק דין זה מתאים גם למדור עילות גירושין.

7. הפסקת דיון בתיק גירושין, בשל אי הענות האשה לתנאי הבעל.

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב ישראל יפרח - אב"ד
 הרב יוסף הייזלר - דיין
 הרב אברהם שיינפלד - דיין

העובדות:

לצדדים שני ילדים. האשה תבעה גירושין בביה"ד, ומזונות ילדים בבית משפט, שקבע כי על האב לשלם 2,200 ש"ח למזונות הילדים, כמו כן הוטל עיקול על חלקו של הבעל בדירה. בביה"ד טען האב כי הכנסתו עומדת על 2,500 ש"ח מהכולל בו לומד, והוא מוכן לשלם 1,200 ש"ח למזונות הילדים. ביה"ד דן בתנאי הבעל, ואמר כי "אנו נזמין את כל המסמכים ותדעו שגם אם כל המסמכים יהיו לטובת האשה אנו לא נחייב גט כאשר המזונות יהיו גבוהים שהוא לא יוכל לשלם". הדיון הסתיים בכך שביה"ד אמר "חבל להמשיך בדיונים. גם אם יתברר שטענות של האשה צודקים לא נדון בגט כי אתם דורשים להכתיב את התנאים של הגט: מזונות, עיקול כספים וכו' אנו מציעים שהוא ישלם אחרי הגט למזונות 1,600 ש"ח כולל מל"ל וזה כולל מדור."

נפסק:

הואיל והבעל מבין שאינו יכול להחזיק באשה בניגוד לרצונה ומסכים להתגרש אם יוסדרו העניינים הכספיים לרבות מזונות הילדים בהתאם ליכולתו, אין מקום להמשיך דיונים בתביעת האשה לגירושין, ועל הצדדים לנהל משא ומתן.

התיקים ישארו פתוחים עד 1.5.09.

תיק מספר 033517426-21-1-1
ניתן ביום כ"א שבט תשס"ט (15.2.09)
הופיעו:
עו"ד דוד הפלגוט (לאשה),
טו"ר יואב יוסף (לאיש)

8. שחרור סרבן גט ממאסר משום
שלדעת ביה"ד הוא מעלה תנאים
סבירים למתן הגט.

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב אברהם שינפולד - אב"ד

העובדות:

הצדדים נישאו זל"ז כדמו"י ומנישואיהם נולדה להם בת. במהלך הנישואין, סבלה האשה רבות ממעשיו ומהתנהגותו של הבעל, שנהג כלפיה בקנאות ואובססיביות, לא פרנס אותה ואת ילדתם, יצר חובות כספיים והתנער מאחריותו. בלית ברירה, הגישה האשה תביעת גירושין. הבעל לא התייצב לדיונים בביה"ד, אלא באמצעות צווי מעצר. בדיון שהתקיים ביום 17.02.08 - חויב הבעל בגט. ביום 13.05.08 הורה ביה"ד על הפעלת כל המגבלות נגדו, החלות על סרבני גט. בשלב כלשהו, נעלם הבעל כלא היה. לאחר למעלה משנתיים אותר הבעל. הבעל עמד על סירובו ליתן גט ונאסר למשך 5 חודשים.

במהלך מאסרו, העלה הבעל תנאים ודרישות ביחס להסכם הגירושין. כך, למשל, דרש שחוב מזונות העבר עבור הקטינה יאופס, שדמי המזונות עבור הקטינה יעמדו על מחצית מהסכום שקבע ביהמ"ש לענייני משפחה. עוד דרש הבעל, כי האשה תשפה אותו, במידה ודמי המזונות יוגדלו וכי האשה תישא לבדה בכל החובות המשותפים, שמקורם בתקופת הנישואין. הבעל העלה דרישות גם ביחס להורי האשה, בין השאר, שיתחייבו להשלים את מזונות הקטינה במידת הצורך.

בהחלטתו מיום 26.10.10, קבע בית הדין האזורי, כי תנאיו של הבעל "סבי-רים" וכי אין מקום לפעול כנגדו כ"סרבן גט", עתה, כשהוא מוכן ליתן גט - בתנאיו שלו. על כן, הורה ביה"ד, כי הבעל יוכל להשתחרר ממעצרו, בכפוף להפק"דת ערבויות, להבטחת התייצבותו.

נפסק:

לאחר העיון בהודעת ב"כ האשה מיום 26.10.2010 הננו להבהיר: הבעל נעצר על פי חוק במטרה לאפשר קיום דיונים מסודרים, לאחר שהוא "נעלם" למעלה משנתיים ולא התייצב בביה"ד, וגם בני משפחתו העידו בביה"ד שאינם יודעים מקום המצאו, ואין להם כל קשר עמו. לאחר המעצר התקיימו כמה דיונים ולבסוף הסכים הבעל לתת גט לאשה בתנאים מסוימים. ב"כ הבעל ניהל מו"מ עם האשה וב"כ על תנאי הגירושין. האשה וב"כ הם שהציעו כבר בתחילת הדיונים לוותר לבעל על חובות העבר ועל תביעות כספיות אחרות, ובלבד שיתן את הגט, ובכך הגדילו את "תיאבוננו" של הבעל. בדיון האחרון הסכימו הבעל וב"כ בהשפעת ביה"ד לוותר על חלק מן הדרישות שלהם, ולשלם מזונות הילדה בסך 1,200 ש"ח לחודש עד הגיעה לגיל 24. אך הצעתו לא התקבלה על דעת האשה וב"כ. התברר שגובה המזונות ומשך התשלומים הם אבן הנגף היחידה שנותרה, וביה"ד הורה לצדדים לנהל מו"מ בנושא זה, לכן אנו מופתעים מעמדת האשה וב"כ שחוזרים בהם מכל ההצעות שלהם בעבר.

ביה"ד אינו מתכוון להתערב ולפסוק בנושאים שהם בסמכות ערכאה אחרת, וביה"ד הבהיר לשני הצדדים בדיון, שאת ההסכם שיגבשו עליה לאשר בביהמ"ש שדן בעניינים אלה. אבל נושא סידור הגט הוא בסמכותו הבלעדית של ביה"ד הרבני, כך גם הפעלת צווי הגבלה לכפיית ציות הם בסמכותו הבלעדית. כאשר ביה"ד סבור שהבעל מוכן לתת גט בתנאים סבירים, אין עילה והצדקה להמשך החזקתו במעצר או פסיקת מאסר כנגדו כסרבן גט. לאור האמור והואיל ומעצרו של הבעל מסתיים ביום כ' חשוון תשע"א (28.10.2010) החלטנו:

מאריכים את מעצרו של הבעל עד ליום 31.12.2010 על מנת להבטיח התייצבותו בביה"ד.

הבעל יוכל להשתחרר מן המעצר כנגד הפקדת ערבות בנקאית לטובת ביה"ד ע"ס 50,000 ש"ח וערבות נוספת של צד ג' על סך 100,000 ש"ח.

כנגד הערב והבעל יוצאו עכובי נסיעה מן הארץ עד לסידור הגט.

תיק מספר 726262/1
ניתן ביום י"ח במרחשון התשע"א
(26.10.2010)

הופיעו:

באזורי - עו"ד רון סמוראי (לאשה)
עו"ד חיים כץ (לאיש)

הערה:

לאחר מתן ההחלטה דלעיל, הגישה האשה בר"ע לביה"ד הרבני הגדול, באמצעות עוה"ד אסנת קרפלוס ועדי רז מהקליניקה לסיוע משפטי לנשים בענייני משפחה, מרכז רקמן לקידום מעמד האשה באוניברסיטת בר אילן, ובמסגרת דיון בערעור הגיעו הצדדים להסכם גירושין, סודר גט בביה"ד הרבני הגדול והתיק הסתיים.

בבית הדין הגדול האיש יוצג ע"י עו"ד אמיר שי.

פסק הדין דן גם בנושאים: מזונות וצווי הגבלה.

למדור זה ראו גם פסקי דין 9, 10, 11.

9. לכל הדעות ניתן לחייב גט ב'מאיס עליו' כאשר ברור שהבעל אינו רוצה בשלו"ב; אין לקבל התנאה ממונית של הבעל כשבית הדין אינו יכול לדון בה.

בית הדין הרבני האזורי חיפה:

הרב חיים הרצברג - אב"ד
הרב יצחק שמואל גמזו - דיין
הרב מיכאל בלייכר - דיין

העובדות:

האשה הגישה תביעת גירושין לפני יותר משנתיים. לטענתה אז, הבעל עזב אותה לפני כשנתיים ולא דאג לצרכיה. הוא גם הסתבך בחובות והנושים פונים אליה, וכן מקיים יחסים עם נשים אחרות. בדיונים שהתנהלו בעבר העלה הבעל תנאים שונים הנוגעים לרכוש ואף פתח תיק לחלוקת רכוש בביה"ד, תיק אשר נפתח שלא כדין משום שהבעל הוכרז כפושט רגל ועליו היה לקבל אישור מהכ"ר. בעבר כבר פסק ביה"ד כי

מומלץ לצדדים להתגרש "והמלצה זו קרובה לחיוב".

✂ נפסק:

הרב הרצברג:

יש לברר שתי שאלות:

א. האם טענת 'מאיס עלי' באמתלא מבוררת מביאה לחיוב הבעל בגט; ב. האם ניתן לחייב או לכפות בעל בגט כשהוא רוצה בגירושין אך מעלה תנאים הנוגעים לממון.

ביה"ד מנתח באריכות את סוגית המורדת ואת הראשונים שעסקו בה ומסיק ש"היכא שהם חיים בסכסוך תמיד, הרי בפשטות נראה שביה"ד צריך לסייע בידם להגיע לידי גירושין". וכפי שעולה מדברי שו"ת חוט המשולש (של ממשיכי התשב"ץ), ניתן במקרה זה לכפות אף לדעת ר"ת. ביה"ד מציין שלדעות אחרות אמנם לא ניתן לכפות, אך ודאי שניתן לחייב במקרה כזה. גם דברי הרמ"א בסימן ע"ז מהם עולה לכאורה שלא ניתן אף לחייב, הובנו אחרת בידי אחרונים כמו הגר"ח מוולוז'ין שמדבריו משמע "שדווקא במקום שאין יכולים לאמת את דבריה שאכן בעלה מאוס עליה, לכן אין מקרבין ואין מרחקין. אבל במידה שב"ד רואה נכוחה שאכן יש אמת בפייה, הרי בודאי שיש מקום לחייב גט". וכך לכאורה מפורש ברמ"א עצמו ביו"ד רכ"ח, כ'. "וא"כ בנידון שלפנינו שהיא תובעת גירושין בטענת "מאיס עלי" באמתלא מבוררת, וגם הוא אינו טוען לשל"ב, הרי אפשר לחייבו לתת ג"פ לאשתו, ואף לכפותו ע"כ. כפי שכתב רבינו ירוחם (מישרים נתיב כ"ב ה"ח)", וכן עולה מדברי הגר"ח פלאגי הידועים.

"העולה מהאמור שהטוענת מאיס עלי באמתלא מבוררת ומכש"ב שהבעל גם מעונין בגירושין והוא עזב את הבית ואינו מפרנסה ואינו ממלא אחר חובותיו כפי שהתחייב עליהן בשטר כתובתה שיש לחייבו במתן ג"פ, ולהטיל עליו הגבלות (סנקציות) עפ"י החוק. ובאם לא ייעתר יש מקום גם לכפותו ובפרט שנראה שיש דברים בגו בטיעוניה שהבעל מתרועע עם אשה אחרת". [ההדגשות במקור].

הרב גמזו:

יש להעיר כי חיוב הגט במאיס עלי אינו פשוט. אחרונים הבינו שגם המקור ברמ"א ביו"ד נכתב לשיטת הרמב"ם

בלבד (לפיה כופים לגרש בטוענת מאיס עלי), אך מרבית הראשונים חולקים על הרמב"ם וסוברים שאין לכפות במאיס עלי. גם לשיטת הרמ"א לא כופים את האשה לחיות עמו כשנותנת אמתלא מבוררת, אך מנגד לא כופים אותו לגרשה.

עם זאת, יש מקום לברר את בסיס המחלוקת שבין הרמב"ם לראשונים. ברור כזה נעשה בידי הרב צימבליסט בשורת הדין חלק ה': "הטעם של הרמב"ם דבאומרת מאיס עלי כופין אותו לגרש, דס"ל דכיון שאינה כשבויה שתבעל לשנוי לה, א"כ אין לחייבה להיות עמו, א"כ נמצא דאין לו שום הנאה ותועלת מעיכוב הגט, וזה נהנה וזה לא חסר, ובכי האי גונא כופין על מידת סדום. ובדעת רוב הפוסקים החולקים על הרמב"ם, י"ל דס"ל דלא שייך בזה כופין על מידת סדום, דכיון שהיא אשתו וקיימא ברשותו, אין כופין על מידת סדום שאדם יוותר על קנינים שישנם בידו, אמנם אשתו לאו ממונו של בעל הוא, כמו שכתב הר"ן בגיטין ט' ע"א אבל הרי יש לו קנינים באשתו... ונראה דס"ל דטעם החולקים על הרמב"ם, דלא הוי מידת סדום מה שאינו מגרש דיכול לטעון שמא היא תחזור בה, ולכן אין כופין אותו לגרשה".

אך יש לומר שגם לדעת החולקים על הרמב"ם, אין כופין על מידת סדום רק כאשר הבעל רוצה בשלו"ב, "אבל אם הבעל לא טוען לשלום בית אלא משום נקמנות בלבד אינו רוצה לגרשה. לכו"ע יחייבו אותו לגרשה, כיון שהרי הוא לא טוען שמפסיד קנין, שהרי גם הוא אינו רוצה בשלום בית. ואפילו לדעת הט"ז שבארנו לעיל, דס"ל דדעת רוב הפוסקים שאין כופין את הבעל לגרש בטוענת מאיס עלי. משום שיכול לטעון שמא אם לא יגרשנה תחזור בה ותסכים לדור עמו ואין זה מידת סדום מה שאינו מגרשה. זהו דוקא אם הוא רוצה בשלום בית, אבל אם גם הוא אינו רוצה בשלום בית, ואינו רוצה לגרשה לשם נקמנות, כופין על מידת סדום. ובנידון דידן הרי היא הגישה תביעת גירושין ונותנת אמתלות ברורות לדבריה שעזב את הבית, והולך עם נשים אחרות, וסיבך אותה בחובות מאוד גדולים, והוא גם אינו רוצה בשלום בית, לכן מחייבים אותו לגרשה לכו"ע. ואף שהוא מתנה את נתינת הגט בזה שתמחול לו על כל תביעותיה הממוניות כיון שאין ביה"ד

יכול לדון בזה, הרי זה כאלו מתנה את נתינת הגט, בזה שתתן לו סכום כסף גדול בלא שום דיונים, ואין היא מחוייבת בזה, לכן נראה שיש לחייבו לתת לה הגט".

החלטה:

מחייבים את הבעל במתן גט. אם לא יתן, יפעיל ביה"ד את הסנקציות הנקובות בחוק. התיק שפתח הבעל לחלוקת רכוש - סגור.

תיק מספר 1-21-056128952
ניתן ביום ה' ניסן תשס"ה (14.4.2005)
הופיעו:
ט"ר רבקה לוביץ (יד לאשה) (לאשה)
האיש לא מיוצג.

פסק דין זה מתאים גם למדור תנאים למתן הגט.

פסק הדין דן גם בנושאים: רכוש וצווי הגבלה.

10. דיון בכפיית גט וחייב כתובה בעילת מאיס עלי העומדת לצד עילות נוספות.

בית הדין הרבני האזורי אשדוד:

הרב **אברהם עטיא** - יו"ר
הרב **משה אמסלם** - דיין
הרב **יצחק רבינוביץ** - דיין

העובדות:

מדובר בפס"ד ארוך מאד המתאר מסכת עובדות ארוכה בה התיק נידון בבית הדין האזורי (27 דיונים!), בבית הדין הגדול וחוזר חלילה. האשה הגישה תביעת גירושין בשל התנהגותו הבעייתית של הבעל, שלדבריה סובל מבעיה נפשית. הוא גם לא קיים את חיוב העונה. מאוחר יותר נמנע הבעל מתשלום מזונות בהם חויב והיתל בבית הדין שוב ושוב, תוך שהוא מעלה האשמות כנגד האשה וכן דרישות שונות הנוגעות לענייני הרכוש.

✂ נפסק:

בפתיחת פסה"ד עוסק ביה"ד בשני עניינים הנוגעים לסדרי הדין. הוא מצביע על התנהגותו הבעייתית של הטוען הרבני שייצג את הבעל שלדבריו רימה את ביה"ד ותרם רבות לכך שהגט עדיין לא סודר, וקורא להשעותו מן המקצוע. הוא גם מראה כיצד הבעל ובא כוחו מסרבליים את הדיון ומונעים

את ביצוע הגט באמצעות ערעורים חוזרים ונשנים לביה"ד הגדול, למרות שהם אינם מציינים גם לפסקי דינו, תוך שהם מסתירים עובדות. "בית דינו פונה בקריאה לביה"ד הרבני הגדול שלא ידון בגופו של ערעור רק לאחר שהבעל יתן גט, ולא ניתן שדברי ביה"ד יהיה למרמס, ולעבוד במרמה על ביה"ד הגדול גם במילתא דעבידא לאגלווי... בנוסף לכל האמור לעיל ומתוך הכרת מורכבות התיק והנוגעים בדבר מפנה ביה"ד קריאה לכבוד ביה"ד הגדול לעבור באופן יסודי על כל הפרוטוקולים, הבקשות, החלטות ביה"ד וכל החומר שבתיק כדי להתחקות על כלל התנהלות הדיונים בתיק ולקבל תמונה ברורה אודותיו".

הרב עטיא:

הבעל חייב לגרש את אשתו מיד. הוא אינו מקיים את החיובים כלפי אשתו וילדיו ואשתו מואסת בו באמתלא ברורה. ברור שהוא גם סובל מהפרעה נפשית שגורמת לו לאלימות, וכן חי בנפרד מאשתו שלוש שנים. הרב מביא מספר מקורות מפסיקות עבר של בתי הדין מהן הוא מסיק "נמצינו למדים שעשו הלכה למעשה "לחיוב גט" כאשר "אין סיכויים לשלום" בהגבלות ובהגדרות מתי כן, ובנידונינו לא רק שהאשה משוכנעת שהתנהגותו של הבעל היא בלתי מוסרית ובלתי אנושית, אלא גם ביה"ד סבור שהבעל ורק הבעל הוא הגרמא בנוזיקין להפרעה החיים המשותפים. ועוד למדנו מדבריהם אף כשהאשה אשמה לחלוטין צריך לתת לה כתובה ומלבד הכתובה פיצויים, ק"ו בנידונינו שהאשה היא לא אשמה והבעל הוא שאשם שיצטרך לתת לה את הכתובה ותוספת כתובתה".

לאחר מכן מובאים מקורות לכך שיש אפשרות לכפות גט בטענת 'מאיס עלי' במקרה כמו זה שלנו בו ברור לביה"ד כי דברי האשה כנים. הרב דן באריכות בתשובותיו הרלוונטיות של הרב עובדיה יוסף (יביע אומר ח"ג יח-כ; ח"ח כה), שם מובאים שיקולים שונים המאפשרים כפיית גט במקרים של טענת מאיס עלי, בפרט בדורנו הפרוץ בו יש חשש שהאשה הטוענת כך תעזוב את בעלה לטובת גבר אחר.

למסקנה: הבעל חייב בגט ואם לא יתנו בתאריך שנקבע, נדון בצווי הגבלה לרבות מאסר; הבעל חייב במלוא תשלום הכתובה בסך 36,000 דולר.

הרב רבינוביץ:

לגבי אי קיום חיוב העונה - הרב דן במספר מקורות ומסכם כך: "נראה, שאם הבעל אינו נוהג כמנהג גברין יהודאין והאשה משתוקקת שינהג על כל פנים כפי הדרך הממוצעת יש לחייב את הבעל בגירושין מטעם זה, כין שנשאת לאדם בחשבה כי הינו אדם בריא ויוכל לקיים את העונה הרגילה אצל רוב בני אדם ובפרט כאשר היא משתוקקת לכך. גם לא ניתן להסכים להתנהגות של הבעל כפי שסיפרה האשה שהיא באה לבית בליל טבילה והוא הולך לישון כאילו לא קרה כלום, התנהגות זו פוגמת בקיום העונה שענינה חיבור הקשר בין בני הזוג. ונוסף על כל זה, לדברי האשה, הבעל לא התרחץ ולא שמר על כללי היגיינה בסייסיים [והבעל שתק כשהאשה טענה את זה] ולכן לא יכלה להתקרב אליו יותר.

עייני כתובות ע"ז ע"א... ונראה, כי אף שלא התקיימה התראה לבעל ע"י ביה"ד לקיים את חובת ה"עונה" כמנהג גב"רין יהודאין, עייני בנודע ביהודה אהע"ז מהדו"ת סי' צי, מכל מקום יש לחייבו בגט. שהרי כל עיקרה של התראה נועד דה להעמיד את הבעל על חומרת הענין וליתן לו את האפשרות לתקן את דרכיו, אבל כאן יש לבעל בעיה שורר שיהי ולא השכיל לתקן את דרכו במשך חדשים רבים לאחר שאשתו עזבה אוהו ולא נראה כי התראות ביה"ד ישכנעוהו לאחר שנוכחנו כי לא ציית להזמנות ביה"ד ולהחלטותיו במלואם. ועייני פד"ר ח' עמ' 310".

לגבי מאיס עלי - הרב חולק על קיומה של עילה זו. לדבריו, לשיטות שונות יש לקבל רק 'מאיסה' שהיא מחמת עניינים הקשורים לבעילה, מה שלא נכון כאן, כאשר המאיסה היא מחמת התנהגות אחרת. "קיים מצב שהאשה אינה שורר נאת את בעלה וביכולתה להתגבר על המחשבות השליליות כלפיו ולקיים עמו יחסי אישות, אף שמחשבותיה השליליות ליים כלפיו מוצדקות. וכך הוא בנידונינו, הבעל מתנהג לא נכון כלפי אשתו וכ"תוצאה מכך היא אינה "מפוייסת" לקיים עמו יחסי אישות אבל אין זה מוגדר כ"מאיס עלי". ועייני משפטי שמואל סי' כ"ב".

לגבי אי תשלום המזונות - ניתן לכפות בעל שאינו זן לגרש. אולם כאן לכאורה האשה מרויחה כספים מעבודתה המספיקים למחיה מינימאלית, ולשיטות שונות אין כופים גט במקרה כזה. הרב

טוען שבמקרה דנן כן ניתן לחייב גירושין, וזאת על סמך שיטות של דינים שלפיהן "אשה המטופלת בילדים ובנוסף לכך יוצאת לעבודה מחוץ לבית, וממלאת בכך שתי משרות שלימות, שעושה את המוטל אליה בבית ובכל הכרוך בו, ועורסקת בטיפול הילדים, ובנוסף לכך עובדת מחוץ לבית. ודאי שרווחיה נחשבים כמעשה ידיים שע"י הדחק, ובפרט, כאשר משכירה את עצמה לעבוד תחת מעביד, וזכותה של האשה לדרוש שהבעל יזון אותה ואם לאו יגרש!".

לגבי הכתובה - יש לדון אם חייב הבעל בתוספת הכתובה, שהרי נחלקו ראשונים אם הבעל חייב בה כשחויב לגרש בניגוד לרצונו או שמא יכול לומר שלא נתן את התוספת על דעת כך שישלמה בניגוד לרצונו. לרב נראה שהבעל פטור במקרה דנן, "שהרי ברור הדבר שהבעל אינו אדם נורמטיבי בהתנהגותו, ויתכן מאוד כי הוא אינו מסוגל לפרנס את אשתו וילדיו ולקיים את חובת העונה הרגילה, ואנוס הוא בדבר, אם כן מספק אין לחייבו בתוספת כתובה, שיכול לומר אדעתא דלמישקל ולמיפק לא יהיב לה, וכדעת הרא"ש והרשב"א". עם זאת, "אף שעל פי הדברים הנ"ל אין להוציא מהבעל את חוב הוספת הכתובה, מ"מ יש השלכה בנידון זה לגבי כספי החסכוניות שנמצאים בידי האשה, שלטענתה חלק נכבד מהכסף היא הרויחה לפני הנישואין, ובחלק מהכסף היא השתמשה למזונותיה ולמזונות הילדים. ולכאורה כיון שהאשה מוחזקת בממון יש להשאיר הממון בידה גם מה שהרויחה במהלך חיי הנישואין, כיון שהבעל לא זן אותה וגם הרויחה ממון זה ע"י מעשה ידיים שע"י הדחק. ועל פי הנ"ל גם מצד חוב הכתובה יש להשאיר בידה את כספי החסכוניות כיון שיש דעות שמגיע לה הוספת כתובה גם כשרוצה להתגרש בגלל הטענות הנ"ל".

הרב אמסלם:

מצטרף לדעת קודמיו לעניין החיוב בגט ולדעת הרב עטיא לעניין החיוב גם בתוספת הכתובה.

תיק מספר 14850/1
ניתן ביום י"א בתשרי תש"ע (19.9.2010)
הופיעו:
עו"ד וטר"ר שרה מרקוביץ (לאשה)

הערה:

ערעורו של האיש על חיובו בגט נדחה בביה"ד הגדול, שהפריד את הדיון של הגט מן הדיון על הכתובה והרכוש. ביה"ד קרא

לאיש לקיים את פסה"ד האזורי באופן מייד (תיק מספר 821980/1, ו' אדר א' תשע"א).

פסק דין זה מתאים גם למדור תנאים למתן הגט.

פסק הדין דן גם בנושאים הבאים: מזונות, רכוש, צווי הגבלה, סדרי דין וכתובה.

11. חיוב אשה להתגרש בגין מרידה לאחר פירוד של שנה תוך דחיית טענת האשה לשלו"ב.

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב **אברהם שינפלד** – אב"ד
הרב **אליהו אברג'יל** – דיין
הרב **מרדכי טולידאנו** – דיין

העובדות:

הצדדים נשואים כ-14 שנים ולהם שלושה ילדים משותפים והם חיים בנפרד כשנה. האשה גיוורת. הבעל תבע גירושין, עיקר המחלוקת נסב סביב דירת המגורים, אותה מסרבת האשה לעזוב, חרף מחלוקת עם הורי הבעל הגרים באותו בית.

נפסק:

בית הדין קובע בדעת רוב שהאשה רוצה רק ברכוש שלא מגיע לה ואינה מעוניינת באמת ובתמים בשלום בית כפי שהיא טוענת, שכן היא מסרבת לעזור את דירת המגורים המשותפת לטובת מקום מגורים אחר, רחוק מהורי הבעל. בית הדין סבור כי עמדת האשה תלושה מהמציאות ואינה סבירה לחלוטין, באשר סבו של הבעל העניק לו את המגרש והוריו של הבעל מימנו את הבניה של הבניין כולו, ולכן טענת האשה לפיה על הורי הבעל לעזוב את הבניין הנה מופרכת. בית הדין מסיק ממקרה בו הבעל שב מחו"ל לאחר שנעלם מבלי להודיע, ודרש מן האשה לקיים עמו יחסי אישות אך היא סירבה, שהאשה מורדת, ולא קיבל את הסברה ההלכתית של האשה לעניין סירובה. בית הדין פסק כי כשם שהבעל אינו יכול לעגן את אשתו, כך אין האשה יכולה לעגן את בעלה, ולכן יש לחייבה בגירושין, ואם אינה רוצה, כופים אותה להתגרש או מתירים לבעל לשאת אשה אחרת. בית הדין מוסיף כי אפילו עיגון של שנה נחשב עיגון שיש להתיר בגללו

לבעל לשאת אשה אחרת. דעת המיעוט סברה שמאחר והאשה תבעה שלו"ב ולא הוכח שהפרה את שלום הבית, כאשר מאידך הבעל הוא שעזב את חדר השינה המשותף, הרי שאין לחייבה בגט ועל כן יש לחייב את הבעל במזונות האשה או בהשלמת מזונותיה. לאור האמור, יש לאפשר ניסיון שלו"ב במגורים במקום אחר, תוך התראה שאם לא יעברו, יראה זאת בית הדין כהפרת שלום הבית. נקבע כאמור בדעת הרוב.

תיק מספר 692159/6
ניתן ביום ז' אלול התשע"א (6.9.11)

הערה: הוגש ערעור על פסק הדין לבית הדין הרבני הגדול.

פסק הדין דן גם בנושאים: מזונות, רכוש והיתר נישואין.

12. מאותה של לשון 'בני הזוג חייבים להתגרש זה מזה' ושאלת קיומם של פיצויי גירושין במקרה זה.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב:

הרב **חיים שלמה שאנן** – אב"ד
הרב **מרדכי מזרחי בר אור** – דיין
הרב **שלמה שטסמן** – דיין

בית הדין הרבני הגדול ירושלים:

הרב **יונה מצגר** – אב"ד
הרב **אברהם שרמן** – דיין
הרב **חגי איזירר** – דיין

העובדות:

הבעל הגיש תביעת גירושין. עניינם של הצדדים נדון במשך שנים בביה"ד הרבני האזורי ואף בביה"ד הרבני הגדול. הצדדים הסכימו, וביה"ד הרבני הגדול אישר, כי תביעת הבעל לגירושין ותביעת שלו"ב של האשה – ידונו בפני בית דין צדק זכרון מאיר. זה פסק כי יש לקבל את תביעת הבעל לגירושין. ביה"ד האזורי חייב את בניה"ז להתגרש זמ"ז, ופסק שבמידה והגט יסודר תהא האשה זכאית לפיצויי גירושין ולזכות מגורים בדירה המשותפת למשך 15 שנים. ביה"ד האזורי נתן בתיק זה שלושה פס"ד: הראשון בנושא תביעת הגט

ופסיקת פיצוי גירושין לאשה, השני בנושא מינוי כונס נכסים והשלישי בעניין חיוב בכתובה.

נפסק:

בית הדין האזורי:

החלטה ראשונה:

לאור חוות דעתם של מומחים שונים אשר קבעו כי יש לאשה בעיות נפשיות, יש לקבל את תביעת הגירושין של הבעל, "יש להתיר את הבעל מכבלי העיגון ולחייב את בני הזוג להתגרש זה מזה בהקדם". ביה"ד קבע, כי מאחר וההתדרדרות במערכת יחסים, כמו גם התפתחות התנהלות החריגה של האשה, החלו לאחר לידת הילדים, הרי שיש מקום ליתן לאשה פיצוי גירושין. ביה"ד קבע, כי במידה ויסודר הגט מידית, תקבל האשה פיצוי בסך 10,000 דולר וכן זכות מגורים בדירה המשותפת למשך 15 שנים. לאחר מכן, תימכר הדירה ותמורתה תחולק בין הצדדים בחלקים שווים, בכפוף לפתרון דיור לאשה ולילדים.

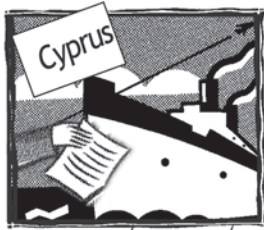
החלטה שנייה:

ביה"ד קבע שהאשה הסכימה לקבלת גטה בתקופה שהוקצבה לה לעניין (45 ימים), ואילו אבי הבעל הוא שמנע את סידור הגט, לאור חששו כי במידה והאשה לא תרצה להתגורר בדירה המשותפת בעצמה – היא תוכל להשכירה וליהנות מדמי השכירות שיתקבלו. ביה"ד קבע, שאכן, האשה תהא זכאית להשכיר את הדירה וליהנות משכר הדירה שיתקבל וזאת לאור העובדה, שנפסקו לה דמי מזונות נמוכים, בהתחשב בהכנסות הבעל, ועל כן השכרת הדירה תאפשר לאשה הכנסה פנויה נוספת. כן נקבע כי האשה זכאית לפיצוי גירושין ובעצם השכרת הדירה היא תגדיל הכנסותיה, בבחינת: "זה נהנה וזה אינו חסר".

ביה"ד דחה את בקשת הבעל למנות כונס נכסים לשם פירוק השיתוף בדירה, שמשמעותה הישירה היא כפיה וסיכול ביצוע פסה"ד. כמו כן, מדגיש בית הדין כי בפסק דינו הקודם לא חויבה האשה לקבל גט, אלא בני הזוג חויבו להתגרש זה מזה. גם לבעל הייתה אשמה לא מבוטלת בקלקול מערכת היחסים.

החלטה שלישית:

ביה"ד האזורי קבע כי נקודת ההנחה היא שהאשה זכאית למלוא כתובתה. יחד

נישואין אזרחיים

14. אין צורך בגט ואין מניעה לסדר קידושין למי שנישא אזרחית לצורך קבלת אשרה.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו:

הרב ניסים בן שמעון - ראב"ד

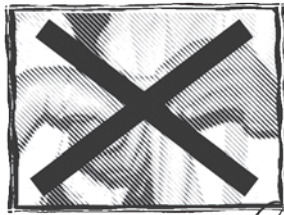
העובדות:

המבקש נרשם לנישואין אזרחיים לצורך קבלת מסמכי אישור שהייה ומאז התגרש אזרחית, כעת הגיש בקשה לביה"ד הרבני לקביעת מעמד אישי ולבירור האם נידרש סידור גט.

נפסק:

בפנינו בקשה למתן פסק דין לקביעת מצב אישי. המבקש נרשם לנישואין אזרחיים עם ... לצורך קבלת מסמכים אישור שהייה/ עבודה בלבד, אף התגרשו אזרחית שם. מעולם לא נעשה שום מעשה קידושין ביניהם. ביה"ד שוחח עם הגב' ... והיא אישרה את הדברים. המבקש מוסיף כי הם מבקשים לדעת אם יש צורך במתן גט. לאחר שמיעת המבקש ושיחה עם ... מתברר כי רישום הנישואין היה לא לשם נישואין. והנה ידועה המחלוקת אם נישואין אזרחיים יש צורך במתן גט, אולם ברור כי גם לדעת המצריכים גט, היינו דוקא כאשר נעשו לשם אישות לחיות יחד להקים משפחה וכו', בזה יש מקום לטענה כי נוצר קשר אישות ביניהם, מה שאין כן כאשר הרישום היה לא לצורך אישות לכולי עלמא אין צורך במתן גט, אף לא לחומרא (הארכתי בזה בפסקי דין בעבר). לאור האמור החלטנו: אין מניעה הלכתית לסדר למבקש חופה וקידושין כדמו"י לאחר בירורים המקובלים.

תיק מספר 832165/1
ניתן ביום ט' בכסלו התשע"א (16.11.10)

קטנות קידושין

13. התרת עגונה ללא גט בשל פסלות עדי הקידושין.

בית הדין הרבני הגדול:

הרב שלמה משה עמאר - אב"ד

הרב ציון בוארון - דיין

הרב ציון אלגרבלי - דיין

העובדות:

בני הזוג נישאו בחו"ל. בשנת 1991 הגישה האשה תביעת גירושין. לאחר חתימה על הסכם גירושין ברח הבעל לחו"ל והיא נותרה עגונה 15 שנה. בבית הדין האזורי הייתה דעת מיעוט לפיה ניתן להתיר את האשה ללא גט בשל פסלות עדי הקידושין, אך דעת הרוב חששה לקיומם של עדים כשרים שהיו נוכחים בעת הקידושין.

נפסק:

הצדדים היו בדיון גירושין בתאריך י"ט כסלו התשנ"ב (26.11.91) בביה"ד בתל אביב.

בדיון הועלו טענות קשות ביותר בענין אלימות הבעל כלפי אשתו וקשריו עם נשים, והבעל אכן אישר את הטענות. הצדדים הגיעו להסכמה להתגרש ואף נחתם הסכם המסדיר את עניני רכוש ובמשמורת הילדים אלא שלאחר אותו דיון עזב הבעל את הארץ והוא נמצא כיום בחו"ל וכל הנסיונות לשכנעו לשלוח ג"פ לאשתו ולשחררה מכבל העיגון עלו בתוהו ולא נותר אלא לבדוק את כשרות הקידושין מבחינת ההלכה. ולאחר שנתברר שעדי הקידושין לא היו כשרים לעדות מחליט ביה"ד כי הנישואין של הגב'... בטלים הם מעיקרן ודינה כפנויה ויש לשנות מעמדה האישי מנשואה לפנויה.

הערה: לפסק הדין מצורפת הסכמתו של הרב עובדיה יוסף.

תיק מספר 813080/1
ניתן ביום כ"א אלול תשע"א (20.9.11)
הופיעו: עו"ד שלמה אביטן (לאשה)
האיש לא מיוצג

למדור זה ראו גם פסק דין 2

עם זאת, סבר ביה"ד כי פיצוי הגירושין המשמעותיים שנפסקו לאשה, כוללים את רכיב תוספת הכתובה ואף יתר על כן.

מאחר ועניין הכתובה לא אוזכר בפסה"ד במפורש ועל מנת לשמור על כבודה של האשה, קבע ביה"ד כי בנוסף לפיצוי גירושין, תהא האשה זכאית לעיקר כתובתה, שהוא כמשקל ק"ג כסף ובסה"כ - 4,500 ש"ח.

בבית הדין הגדול:

הבעל טען בערעורו, כי בית דין צדק זכרון מאיר חייב את האשה בגט, כי היא אשמה בדחיית סידור הגט וכי פיצויי הגירושין שנפסקו לטובתה בביה"ד האזורי הם מוגזמים ולא מתחשבים בזכויות הבעל.

ביה"ד הרבני הגדול קבע, כי הבד"ץ לא חייב את האשה בקבלת גטה וכי אין סתירה בין זכותו העקרונית של הבעל למכירת הדירה המשותפת ובין זכותה של האשה למגורים למשך 15 שנים נוספות, במידה ויסודר הגט מידידת וזאת בנוסף לפיצויים בסך 10,000 דולר.

לעניין טענות הבעל ביחס לגובה הפיצוי, קבע ביה"ד הרבני הגדול, כי הן הועלו באיחור, מאחר והבעל לא הגיש ערעור על גובה הפיצוי בחלוף 30 ימים ממתן פסה"ד.

עוד קבע ביה"ד הרבני הגדול, כי אבי הבעל אשם בדחיית סידור הגט וכי לא ניתן לכבול את האשה להתגורר במקום מגורים ספציפי.

עוד קובע ביה"ד שאין סתירה בין שתי החלטותיו הראשונות של ביה"ד האזורי (לעניין חיוב האשה להתגרש), אך גם אם יש סתירה, "רשאי ביה"ד לסתור את דינו אם סבור שטעה".

באזורי: תיקים מס 13-14/329161.
פסקי הדין ניתנו בתאריכים: כ"ד באדר תש"ע (10.03.10); כ"ט בתמוז תש"ע (11.07.10); כ"ז באלול תשע"א (26.09.11).
גדול: תיק מס 804870/4, ניתן ביום י"ט באייר תשע"א (23.05.11).
הופיעו:

טו"ר אהרון בניסטי (לאשה)
טו"ר עזריאל ליפל (לאיש)

פסק דין זה דן גם בנושאים הבאים: מזונות, כתובה, רכוש וסדר דין.

למדור זה ראו גם פסקי דין 3, 4, 6